แนวทางการพัฒนากระบวนการตัดสินใจในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4

Guidelines to Development the Decision Making Process of School Administrators under Sisaket Primary Educational Service Area Office 4

ระฟ้า มูลสาร[1*] และสุรศักดิ์ ศรีกระจ่าง[2]

Rafa Moomsan[1*] and Surasak Srikrachang[2]

[1*]นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

[2]อาจารย์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

[1*]Master Student of Education in Educational Administration Graduate School Sisaket Rajabhat University

[2]Lecturer from the Faculty of Educational Administration Program Sisaket Rajabhat University

*Corresponding Author Email: Rafamoonsan33@gmail.com

Received: 20 October 2025 Revised: 10 December 2025 Accepted: 18 December 2025

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาสภาพการใช้กระบวนการตัดสินใจในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาศรีสะเกษเขต 4 2. เพื่อเปรียบเทียบกระบวนการตัดสินใจในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาศรีสะเกษเขต 4 จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา และ 3. เพื่อศึกษาแนวทางพัฒนากระบวนการตัดสินใจในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาศรีสะเกษเขต 4 เป็นการวิจัยแบบผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ มีเครื่องมือในการวิจัย คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ โดยมีกลุ่มตัวอย่าง คือ ทั้งหมด 335 คน ที่มาจากการคำนวนขนาดการใช้ตารางสำเร็จรูปกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970) และกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 3 คน ที่มาจากการเลือกแบบเจาะจง แล้วนำข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ การหาค่าความเที่ยงของเนื้อหา การหาค่าความเชื่อมั่น ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ตามวิธีการ LSD แล้วนำข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์มาวิเคราะห์แบบเชิงเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการศึกษาสภาพการใช้กระบวนการตัดสินใจในการบริหาร โดยภาพรวมรายด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$= 4.20, SD=0.42) 2) ผลการเปรียบเทียบกระบวนการตัดสินใจในการบริหาร จำแนกตามตำแหน่ง และจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยภาพรวมพบว่า ไม่แตกต่างกัน จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวมพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 มีเพียงด้านเดียว คือ ด้านการนำการตัดสินใจไปใช้ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 3) แนวทางการพัฒนากระบวนการตัดสินใจ การใช้กระบวนการตัดสินใจในการบริหาร คือ การนิยามปัญหาในสถานศึกษาควรชัดเจน รอบด้าน และอิงข้อมูลที่น่าเชื่อถือ โดยผ่านการวิเคราะห์ร่วมกันในกระบวนการ PLC เพื่อให้เห็นสาเหตุและบริบทอย่างเป็นระบบ การขยายตัวเลือกควรอาศัยข้อมูลที่หลากหลาย

และเปิดรับความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมและความยั่งยืน การประเมินทางเลือกต้องพิจารณาผลกระทบ ข้อดี–ข้อเสีย ความเหมาะสม และความเสี่ยง โดยยึดหลักความถูกต้องตามระเบียบและประโยชน์สูงสุดต่อองค์กร การตัดสินใจควรเปิดโอกาสให้บุคลากรและผู้เชี่ยวชาญมีส่วนร่วม เพื่อให้เกิดความโปร่งใสและยอมรับร่วมกัน การนำการตัดสินใจไปใช้ต้องมีการชี้แจง มอบหมายหน้าที่ วางแผนเป็นขั้นตอน และติดตามผลอย่างต่อเนื่อง หากผลลัพธ์ไม่เป็นไปตามเป้าหมาย ควรประเมิน ปรับปรุงแนวทางใหม่ และชี้แจงให้ผู้เกี่ยวข้องเข้าใจตรงกันเพื่อให้การแก้ปัญหาบรรลุวัตถุประสงค์

คำสำคัญ: แนวทางการพัฒนา, กระบวนการตัดสินใจ, ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

This research consists purposes were 1. to examine the current conditions of the decision-making process in school administration under the Sisaket Primary Educational Service Area Office 4 2. to compare the decision making process of school administrators categorized by position, work experience and school size and 3. to propose guidelines for improving the decision-making process in school administration. This study employed a mixed-methods research design, integrating both qualitative and quantitative approaches. The research instruments consisted of a questionnaire and an interview guide. The quantitative sample comprised 335 respondents, determined using the Krejcie and Morgan (1970) sample size determination table, while the qualitative informants consisted of three key participants, selected through purposive sampling. Data collected from the questionnaires were analyzed using descriptive statistics, including content validity, reliability analysis, percentage, mean and standard deviation, as well as pairwise comparisons using the Least Significant Difference (LSD) method. Data obtained from the interviews were analyzed using content analysis. The research findings revealed that 1) the overall level of the use of decision-making processes in school administration was high ($\bar{x}$ = 4.20, S.D. = 0.42) 2) Comparisons based on position and school size showed no significant differences. However, differences based on work experience were statistically significant at the 0.01 level overall, with one specific dimension implementation of decisions showing significant differences at the 0.05 level and 3) Guidelines for improving the decision-making process include: defining problems clearly and comprehensively using reliable data and PLC-based collaborative analysis; generating diverse alternatives through inclusive participation; evaluating alternatives by considering impacts, advantages, disadvantages, suitability and risks in alignment with regulations; promoting participatory and transparent decision-making and ensuring systematic implementation with clear communication, assigned roles, planning, monitoring and continuous improvement based on evaluation results.

Keywords: Guidelines Develop, Decision Making, School Administrators

บทนำ

ในยุคของโลกาภิวัตน์และการพัฒนาเทคโนโลยีอย่างก้าวกระโดด ประเทศไทยให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพทรัพยากรมนุษย์ให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคมโลกและยุทธศาสตร์ชาติระยะยาว 20 ปี ซึ่งมุ่งยกระดับศักยภาพประชากรไทยให้มีความรู้ ความสามารถ และทักษะสำคัญแห่งศตวรรษที่ 21 ระบบการศึกษาจึงเป็นกลไกหลักในการเสริมสร้างคุณภาพของผู้เรียนและสนับสนุนการพัฒนาทั้งในระดับบุคคลและระดับประเทศ ทำให้บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญยิ่งขึ้นในฐานะผู้นำในการกำหนดทิศทาง นำนโยบายสู่การปฏิบัติ และบริหารจัดการทรัพยากรในสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

การตัดสินใจถือเป็นภารกิจที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งของผู้บริหาร เพราะทุกการดำเนินงานของสถานศึกษาล้วนสอดแทรกด้วยการเลือกแนวทางหรือวิธีปฏิบัติที่ส่งผลต่อความสำเร็จขององค์กร ทั้งด้านการบริหารงานวิชาการ การจัดสรรงบประมาณ การพัฒนาบุคลากร ตลอดจนการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าในสถานการณ์ต่าง ๆ การตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพจำเป็นต้องอาศัยองค์ประกอบหลายด้าน ทั้งข้อมูลที่ถูกต้องครบถ้วน ความสามารถในการวิเคราะห์ปัญหา หลักการทางวิชาการ และการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง อย่างไรก็ตามในบริบทของการบริหารสถานศึกษาในปัจจุบัน ผู้บริหารมักเผชิญปัญหาที่มีความซับซ้อน เช่น การเปลี่ยนแปลงนโยบาย การขาดแคลนทรัพยากร หรือข้อจำกัดด้านบุคลากร ซึ่งอาจส่งผลให้กระบวนการตัดสินใจไม่เป็นระบบหรือไม่สามารถนำไปสู่ผลลัพธ์ที่ต้องการได้อย่างมีประสิทธิผล

การบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 เผชิญกับความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งด้านนโยบายการศึกษา สภาพเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี และความคาดหวังของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษาจึงถือเป็นกลไกสำคัญที่ส่งผลต่อทิศทางการพัฒนาองค์กร คุณภาพการจัดการเรียนรู้ และผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนโดยตรง นักวิชาการด้านการบริหารเห็นตรงกันว่ากระบวนการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพควรอาศัยข้อมูลที่ถูกต้อง การวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ และการคำนึงถึงผลกระทบในระยะยาว (Simon, H. A., 1997; Robbins, S. P. and Coulter, M, 2020) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริบทของการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหารจำเป็นต้องตัดสินใจภายใต้ข้อจำกัดด้านทรัพยากร บุคลากร และบริบทพื้นที่ที่แตกต่างกัน ซึ่งหากขาดกระบวนการตัดสินใจที่เหมาะสม อาจส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารและคุณภาพการศึกษาโดยรวม

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 เป็นหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษาที่มีความหลากหลายทั้งด้านขนาดโรงเรียน สภาพชุมชน และศักยภาพของบุคลากร ส่งผลให้ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเผชิญกับสถานการณ์การบริหารที่ซับซ้อนและท้าทาย การพัฒนาแนวทางการตัดสินใจในการบริหารจึงเป็นประเด็นสำคัญที่สอดคล้องกับนโยบายการปฏิรูปการศึกษาและการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ที่มุ่งเน้นหลักธรรมาภิบาล การมีส่วนร่วม และการใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2564) โดยการศึกษาแนวทางการพัฒนากระบวนการตัดสินใจในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 จะช่วยให้ได้ข้อเสนอเชิงนโยบายและเชิงปฏิบัติที่สามารถนำไปใช้ยกระดับประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา และสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในพื้นที่อย่างยั่งยืน

ดังนั้น ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการพัฒนาแนวทางกระบวนการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 เพื่อสร้างความเข้าใจอย่างลึกซึ้งเกี่ยวกับวิธีการตัดสินใจ กระบวนการแก้ปัญหา และ

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของผู้บริหาร ตลอดจน การเสนอแนวทางที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาได้อย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาของเขตพื้นที่และนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ที่ดียิ่งขึ้นในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการใช้กระบวนการตัดสินใจในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาศรีสะเกษเขต 4

2. เพื่อเปรียบเทียบกระบวนการตัดสินใจในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาศรีสะเกษเขต 4 จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา

3. เพื่อศึกษาแนวทางพัฒนากระบวนการตัดสินใจในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาศรีสะเกษเขต 4

การบททวนวรรณกรรม

สังคมของมนุษย์เป็นสังคมที่เกิดจากการรวมกลุ่มของบุคคลเพื่อดำรงชีวิตร่วมกันในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งในระดับหมู่บ้าน ตำบล เมือง และประเทศ การอยู่ร่วมกันในลักษณะเช่นนี้จำเป็นต้องมีการจัดระบบระเบียบของสังคม เพื่อให้การดำเนินกิจกรรมในด้านต่าง ๆ เป็นไปด้วยความเรียบร้อย สอดคล้องกับความต้องการของสมาชิกในสังคม อันนำไปสู่ความอยู่รอด ความสงบสุข และความก้าวหน้าของชุมชน

ความจำเป็นในการดำรงชีวิตร่วมกันของมนุษย์ได้ก่อให้เกิด “สถาบันทางสังคม” ขึ้น เพื่อทำหน้าที่สนองตอบต่อความต้องการพื้นฐานของสังคม สถาบันเหล่านี้ ได้แก่ ครอบครัว ศาสนสถาน โรงเรียน และองค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ซึ่งล้วนมีบทบาทสำคัญในการอำนวยความสะดวกและให้บริการแก่สมาชิกในสังคม เพื่อให้การดำเนินชีวิตเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด

การดำเนินภารกิจของสถาบันทางสังคมแต่ละแห่งจำเป็นต้องมี “องค์การบริหาร” ที่เหมาะสมกับลักษณะของกิจกรรมนั้น ๆ เพื่อวางแผน ควบคุม และจัดสรรทรัพยากรให้เป็นไปตามเป้าหมายที่สังคมกำหนดไว้ ดังนั้น สังคมและองค์การบริหารจึงเป็นสิ่งที่ไม่อาจแยกออกจากกันได้ เพราะองค์การบริหารเป็นกลไกสำคัญที่ทำให้สังคมสามารถดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างเป็นระบบ (วิจิตร ศรีสอ้าน และคณะ, 2523, น.4) ศาสตราจารย์วิลเลียม เอส. ซิฟฟิน (William S. Siffin) ได้กล่าวไว้อย่างน่าสนใจว่า “หากปราศจากองค์การบริหารแล้ว สังคมก็จะไม่สามารถดำรงอยู่ได้ และหากปราศจากสังคม มนุษย์ก็ไม่อาจดำรงชีวิตอยู่ได้เช่นกัน”

การตัดสินใจ เป็นกระที่จำเป็นและมีความสำคัญในการบริหารงานเป็นอย่างมากถือได้ว่าเป็นหัวใจของการบริหารงาน การบริหารโรงเรียนถึงแม้จะมีคำจำกัดความมากมายอย่างไรก็ตามแต่สิ่งหนึ่งที่มีความหมายอย่างแท้จริงคือการตัดสินใจและการนำการตัดสินใจไปดำเนินงานบริหารโรงเรียนเรื่องการตัดสินใจเป็นสิ่งที่ผู้บริหารทั้งหลายไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ผู้ บริหารจะต้องทำหน้าที่เกี่ยวกับการตัดสินใจหลายครั้งในวันหนึ่ง ๆ บางครั้งมีความสำคัญถึงขั้นอยู่รอดหรือไม่รอดของหน่วยงานบางครั้งเป็นก็เป็นเหตุให้กระทบกระเทือนการทำงานของบุคคลอื่นๆและยิ่งเป็นผู้บริหารระดับสูงจะต้องเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจตลอดเวลา และผลการ

ตัดสินใจของเขาจะกระทบกระเทือนต่อคนเป็นจำนวนมากด้วยดังนั้นผลของการตัดสินใจของผู้บริหารไม่ว่าจะปรากฏออกมาดีหรือไม่ก็ตามผู้บริหารจะต้องรับผิดชอบผลที่จะเกิดขึ้นด้วย (ศักดิ์นรินทร์ ดินรัมย์, 2564, น.10)

กระบวนการตัดสินใจเป็นองค์ประกอบสำคัญของการบริหารสถานศึกษา ประกอบด้วยการระบุปัญหา วิเคราะห์สาเหตุ สร้างทางเลือก เลือกแนวทางที่เหมาะสม และติดตามผล ปัจจัยสำคัญคือข้อมูลที่น่าเชื่อถือ ประสบการณ์ ทักษะการคิด และการมีส่วนร่วมของบุคลากร ซึ่งทั้งหมดนี้ส่งผลโดยตรงต่อประสิทธิภาพในการแก้ปัญหาและพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา

กระบวนการตัดสินใจเป็นองค์ประกอบสำคัญของการบริหารองค์กร โดยเฉพาะในการศึกษาที่ผู้บริหารต้องรับมือกับปัญหาที่ซับซ้อนและเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา งานวิชาการหลายชิ้นเน้นว่าการตัดสินใจที่มีคุณภาพต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของข้อมูล การคิดเชิงระบบ และการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดความแม่นยำ โปร่งใส และนำไปสู่ผลลัพธ์ที่ยั่งยืน

การพัฒนากระบวนการตัดสินใจคือการนิยามปัญหาอย่างถูกต้อง โดยใช้ข้อมูลจริง ลดอคติ และมองปัญหาอย่างรอบด้านตามแนวคิดคิดเชิงระบบของ Senge การมีพื้นที่แลกเปลี่ยนเรียนรู้ เช่น PLC ช่วยให้ผู้เกี่ยวข้องร่วมกันวิเคราะห์สาเหตุและสร้างความเข้าใจร่วมต่อสถานการณ์ ซึ่งทำให้ขั้นตอนต่อไปดำเนินได้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ขั้นต่อมาคือ การพัฒนาทางเลือกอย่างหลากหลาย ผ่านการระดมสมอง การวิเคราะห์สถานการณ์ด้วยเครื่องมือ เช่น SWOT หรือการศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีจากองค์กรอื่น การเปิดรับความคิดเห็นจากบุคลากรทำให้ทางเลือกครอบคลุมมากขึ้นและสอดคล้องกับบริบทจริงของสถานศึกษา

การประเมินทางเลือกต้องพิจารณาความเป็นไปได้ ประสิทธิผล การคุ้มค่า และความเสี่ยง โดยใช้ข้อมูลและประสบการณ์เป็นฐานแนวคิดของ Robbins ชี้ว่าการเลือกทางเลือกที่ดีที่สุดคือการพิจารณาผลกระทบที่เกิดขึ้นทั้งในระยะสั้นและระยะยาวอย่างรอบคอบ ความโปร่งใสและการมีส่วนร่วมยังช่วยให้การตัดสินใจได้รับการยอมรับมากขึ้น

สำหรับขั้นการนำไปใช้ จำเป็นต้องมีแผนดำเนินงานที่ชัดเจน การสื่อสารที่ดี การมอบหมายงานที่เหมาะสม และการติดตามผลอย่างเป็นระบบตามวงจร PDCA ของ Deming เพื่อให้การตัดสินใจถูกนำไปปฏิบัติได้จริง ลดข้อผิดพลาด และสร้างความต่อเนื่องในการพัฒนา

ท้ายที่สุด การประเมินผลและการปรับปรุงถือเป็นกลไกที่ช่วยให้ผู้บริหารเรียนรู้จากผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น การสร้างวงจรย้อนกลับทำให้สามารถปรับปรุงกระบวนการตัดสินใจให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วได้ วรรณกรรมต่างย้ำว่าองค์ความรู้และทักษะของผู้บริหาร เช่น การคิดวิเคราะห์ การใช้ข้อมูล และการบริหารการมีส่วนร่วม ล้วนเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้กระบวนการตัดสินใจมีประสิทธิภาพ

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ (Mixed Methods) โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ ประกอบด้วย

1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 209 คน ครูผู้สอน จำนวน 2,267 คน รวมทั้งสิ้น 2,476 คน จากโรงเรียน 210 แห่ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 ปีการศึกษา 2567

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 ขนาดของกลุ่มตัวอย่างได้จากการใช้ตารางสำเร็จรูปกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970) ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 335 คน เป็นผู้บริหารสถานศึกษา 29 คน ครูผู้สอน 306 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิตามขนาดสถานศึกษาและเทียบสัดส่วน

1.3 กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็กจำนวน 1 คน ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดกลาง จำนวน 1 และผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 1 คน รวมกลุ่มเป้าหมายทั้งสิ้น 3 คน โดยผู้วิจัยกำหนดคุณสมบัติและเกณฑ์การเลือกกลุ่มเป้าหมายคือ เป็นผู้บริหารสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาและเป็นสถานศึกษาได้รับรางวัลระดับชาติอย่างน้อย 1 รางวัล ในด้านใดด้านหนึ่ง โดยประกอบด้วย 1) โรงเรียนอนุบาลดำรงราชานุสรณ์ ซึ่งโรงเรียนได้รับโล่รางวัลพระราชทานสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี การตอบปัญหาสารานุกรมไทยชิงถ้วยพระราชทาน ปีการศึกษา 2565 - 2567 2) โรงเรียนบ้านท่าสว่าง ซึ่งโรงเรียนบ้านท่าสว่างได้รับรางวัลเกียรติบัตรเหรียญทองประเภทลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ในการประกวดระเบียบแถวลูกเสือระดับประเทศ ประจำปี 2567 และ 3) โรงเรียนบ้านไผ่หนองแคน ซึ่งเป็นโรงเรียนที่มีผลการสอบระดับชาติชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 วิชาภาษาไทยสูงกว่าระดับประเทศ ตั้งแต่ปีการศึกษา 2559 – 2567 โดยได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ ประกอบด้วย

2.1 แบบสัมภาษณ์ (Interview) เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ประเด็นคำถามเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนากระบวนการตัดสินใจในการบริหารการศึกษาของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นการศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษเขต 4 โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนากระบวนการตัดสินใจในการบริหารการศึกษาของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นการศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษเขต 4 ประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการนิยามปัญหา 2) ด้านการขยายตัวเลือก 3) ด้านการประเมินตัวเลือก 4) ด้านการตัดสินใจเลือกทางเลือก 5) ด้านการนำการตัดสินใจไปใช้ 6) ด้านการประเมินการตัดสินใจ แล้วนำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาความเหมาะสมกับคำถามเบื้องต้นและปรับปรุงข้อคำถามตามข้อแนะนำ

2.2 แบบสอบถาม (Questionnaire) แบบสอบถามระดับพฤติกรรม การใช้กระบวนการตัดสินใจในการบริหารการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นซึ่งแบ่งเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 สภาพการใช้กระบวนการตัดสินใจในการบริหารการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าตามแบบของ Likert (บุญชม ศรีสะอาด, 2556, น.82) กำหนดค่า 5 ระดับ มีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือจาก ศึกษาหลักการ แนวคิดและทฤษฎีจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำแบบสอบถามไปปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ได้แก่ อาจารย์ที่สอนหลักสูตรครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา จำนวน 2 คน ผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีวิทยฐานชำนาญการพิเศษขึ้นไป จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของเนื้อหาโดยการหาค่าความสอดคล้องของวัตถุประสงค์กับข้อคำถาม (Index of Item–Objective Congruence: IOC) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2543, น.249) พบว่า มีค่า IOC เท่ากับ 0.954 นำแบบสอบถามที่ได้รับที่การปรับปรุงแก้ไขแล้ว

ไปทดลองใช้กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนจำนวน 30 คน คำนวณหาค่าความเชื่อมั่น โดยคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.95

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ การเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) คือ เป็นข้อมูลที่ได้จากการใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 335 คน และได้จากการใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 3 คน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ 1) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มเป้าหมายและการรวบข้อมูลเอกสารต่าง ๆ มาวิเคราะห์ในเชิงเนื้อหา (Content Analysis) และ 2) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยการนำข้อมูลที่ได้จากการแจกแบบสอบถามมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมทางสถิติทางการวิจัยเพื่อหาค่าความแปรปรวนหรือการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวหรือการทดสอบค่า (F-test)

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ได้แก่ การหาค่าความเที่ยงของเนื้อหา (Index of Item Objective Congruence : IOC) การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation, S.D.) การหาค่า t-test การหาค่า F - test ใช้ในการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของประชากร 3 กลุ่มขึ้นไป โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Anova) และเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีของ Scheffe's และ การเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ตามวิธีการ LSD

ผลการวิจัย

การวิจัยนี้ ผู้วิจัยสามารถจำแนกผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. การศึกษาสภาพการใช้กระบวนการตัดสินใจในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาศรีสะเกษเขต 4

ผลการวิจัยพบว่า สภาพการใช้กระบวนการตัดสินใจในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาศรีสะเกษเขต 4 ผู้วิจัยสามารถจำแนกผลตามตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงผลการศึกษาสภาพการใช้กระบวนการตัดสินใจในการบริหารการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 โดยภาพรวมและรายด้าน (n = 335)

รายการ	**ระดับความคิดเห็น**		
	$\bar{x}$	S.D.	**แปลผล**
1. ด้านการนิยามปัญหา	4.27	0.30	มาก
2. ด้านการขยายตัวเลือก	4.19	0.47	มาก
3. ด้านการประเมินตัวเลือก	4.19	0.50	มาก
4. ด้านการตัดสินใจเลือกทางเลือก	4.25	0.42	มาก
5. ด้านการนำการตัดสินใจไปใช้	4.21	0.41	มาก
6. ด้านการประเมินการตัดสินใจ	4.09	0.44	มาก
เฉลี่ยรวม	**4.20**	**0.42**	**มาก**

จากตารางที่ 1 พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้กระบวนการตัดสินใจในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$= 4.20, S.D.=0.42) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยมาก 3 อันดับแรกโดยเรียงตามลำดับ คือ ด้านนิยามปัญหา ($\bar{x}$= 4.27, S.D.=0.30) ด้านตัดสินใจเลือกทางเลือก ($\bar{x}$= 4.25, S.D.=0.42) และด้านการนำการตัดสินใจไปใช้ ($\bar{x}$= 4.21, S.D.=0.41) ด้านที่ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการประเมินการตัดสินใจ ($\bar{x}$= 4.09, S.D.=0.42) ตามลำดับ

2. การเปรียบเทียบกระบวนการตัดสินใจในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาศรีสะเกษเขต 4 จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา

ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบกระบวนการตัดสินใจในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาศรีสะเกษเขต 4 จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา

ตารางที่ 2 แสดงผลการเปรียบเทียบการใช้กระบวนการตัดสินใจในการบริหารการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 จำแนกตามตำแหน่ง (n = 335)

รายการ	ผู้บริหาร		ครูผู้สอน		t	P-Value Sig
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
1. ด้านการนิยามปัญหา	4.38	0.37	4.26	0.30	1.91	0.057
2. ด้านการขยายตัวเลือก	4.20	0.52	4.19	0.46	0.14	0.89
3. ด้านการประเมินตัวเลือก	4.22	0.51	4.19	0.50	0.40	0.69
4. ด้านการตัดสินใจเลือกทางเลือก	4.30	0.45	4.25	0.42	0.73	0.47
5. ด้านการนำการตัดสินใจไปใช้	4.29	0.41	4.20	0.43	1.04	0.30
6. ด้านการประเมินการตัดสินใจ	4.08	0.38	4.09	0.45	-0.07	0.89
เฉลี่ย	**4.25**	**0.36**	**4.20**	**0.33**		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนเกี่ยวกับกระบวนการตัดสินใจในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 จำแนกตำแหน่ง โดยภาพรวมพบว่าไม่มีความแตกต่างกัน

ตารางที่ 3 แสดงผลการเปรียบเทียบการใช้กระบวนการตัดสินใจในการบริหารการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 จำแนกประสบการณ์ในการทำงาน (n = 335)

รายการ	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P-Value
1. ด้านการนิยามปัญหา	ระหว่างกลุ่ม	2.65	2	1.325	15.57**	0.00
	ภายในกลุ่ม	28.244	332	0.085		
	รวม	30.894	334			

2. ด้านการขยายตัวเลือก	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	2.774 69.717 72.491	2 332 334	1.387 0.210	6.61**	0.00
3. ด้านการประเมินตัวเลือก	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	3.830 80.907 84.737	2 332 334	1.915 .244	7.86**	0.00
4. ด้านการตัดสินใจเลือกทางเลือก	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	2.650 56.454 59.104	2 332 334	1.325 0.170	7.79**	0.00
5. ด้านการนำการตัดสินใจไปใช้	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	1.112 60.456 61.568	2 332 334	0.556 0.182	3.05*	0.05
6. ด้านการประเมินการตัดสินใจ	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	3.854 62.092 65.946	2 332 334	1.927 0.187	10.30**	0.00
เฉลี่ย	**ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม**	**2.700 35.201 37.901**	**2 332 334**	**1.350 0.106**	**12.73****	**0.00**

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

** มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 3 พบบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนเกี่ยวกับกระบวนการตัดสินใจในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 จำแนกตาม ประสบการณ์ในการทำงาน พบว่าโดยภาพรวม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 มีเพียงด้านเดียว คือ ด้านการนำ การตัดสินใจไปใช้ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4 แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการตัดสินใจในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

รายการ	**แหล่งความแปรปรวน**	**SS**	**df**	**MS**	**F**	**P-Value**
1. การนิยามปัญหา	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	0.412 30.483 30.894	2 332 334	.206 .092	2.242	0.108
2. การขยายตัวเลือก	ระหว่างกลุ่ม	.305	2	.152	.700	.497

	ภายในกลุ่ม รวม	72.186 72.491	332 334	.217		
3. การประเมินตัวเลือก	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	.233 84.504 84.737	2 332 334	.116 .255	.457	.634
4. การตัดสินใจเลือกทางเลือก	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	.101 59.003 59.104	2 332 334	.050 .178	.284	.753
5. การนำการตัดสินใจไปใช้	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	.241 61.327 61.568	2 332 334	.120 .185	.652	.522
6. การประเมินการตัดสินใจ		.623 65.323 65.946	2 332 334	.312 .197	1.584	.207
เฉลี่ย	**ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม**	**.201 37.700 37.901**	**2 332 334**	**.101 .114**	**.887**	**.413**

จากตารางที่ 4 พบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนเกี่ยวกับกระบวนการตัดสินใจในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 จำแนกตาม ขนาดของสถานศึกษา พบว่า ไม่แตกต่างกัน

3. การศึกษาแนวทางพัฒนากระบวนการตัดสินใจในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาศรีสะเกษเขต 4

ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนากระบวนการตัดสินใจการใช้กระบวนการตัดสินใจในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 มีรายละเอียด ดังนี้

3.1 ด้านการนิยามปัญหา มีแนวทางในการพัฒนา โดยควรเสนอให้ผู้บริหารสถานศึกษา ควรมีความชัดเจน รอบด้าน และตั้งอยู่บนพื้นฐานของข้อมูลที่เชื่อถือได้ โดยเริ่มจากการระบุปัญหาที่เกิดขึ้นจริงผ่านการสังเกตและประสบการณ์ตรง จากนั้นนำเข้าสู่กระบวนการ PLC เพื่อเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์สถานการณ์อย่างเป็นระบบ พิจารณาสาเหตุ บริบท ความซับซ้อน และผลกระทบ เพื่อจัดลำดับความสำคัญของปัญหาได้อย่างเหมาะสม การนิยามปัญหาควรคำนึงถึงความเป็นธรรม เปิดรับฟังความคิดเห็นจากทุกฝ่าย และกล้าเผชิญกับข้อเท็จจริงอย่างตรงไปตรงมา โดยอาศัยข้อมูลประกอบการพิจารณาอย่างรอบคอบ เพื่อให้การตัดสินใจแก้ไขปัญหาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

กล่าวโดยสรุป การนิยามปัญหาที่มีคุณภาพควรยึดสถานการณ์จริง ใช้กระบวนการคิดอย่างเป็นระบบส่งเสริมการมีส่วนร่วม และตั้งอยู่บนความเป็นธรรมและข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งจะนำไปสู่การแก้ปัญหาและพัฒนาสถานศึกษาอย่างยั่งยืน

3.2 ด้านการขยายตัวเลือก มีแนวทางในควรพัฒนา โดยการเสนอให้ผู้บริหารสถานศึกษาควรดำเนินการขยายตัวเลือกอย่างเป็นระบบ โดยเริ่มจากการเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมผ่านกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ซึ่งเป็นช่องทางสำคัญในการระดมความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอย่างสร้างสรรค์ ทั้งนี้ การเลือกบุคคลที่เข้าร่วมอาจพิจารณาตามลักษณะของปัญหา หากเป็นประเด็นเฉพาะทาง ควรเชิญหัวหน้างานที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านเข้าร่วม แต่หากเป็นปัญหาเชิงโครงสร้างหรือเกี่ยวข้องกับหลายฝ่าย ควรเปิดโอกาสให้บุคลากรทั้งโรงเรียนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างทั่วถึง เมื่อได้ตัวเลือกของแนวทางในการแก้ไขปัญหาแล้ว จำเป็นต้องมีการวางแผนดำเนินงานอย่างรอบคอบ พร้อมกำหนดขั้นตอนการปฏิบัติที่ชัดเจน ติดตามผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง และปรับปรุงแนวทางให้เหมาะสมตามสภาพการณ์ กระบวนการดังกล่าวจะช่วยให้การตัดสินใจมีความยืดหยุ่น ไม่จำกัดอยู่เพียงทางเลือกใดทางเลือกหนึ่ง แต่เปิดกว้างต่อการเลือกแนวทางที่เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของปัญหา

นอกจากนี้ การขยายตัวเลือกในการแก้ไขปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพควรเริ่มจากการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาอย่างเป็นระบบ การเปิดรับความคิดเห็นจากหลากหลายฝ่าย อาทิ ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และนักเรียน จะช่วยให้ได้ข้อมูลที่รอบด้านและสามารถกำหนดแนวทางแก้ไขที่ตอบสนองความต้องการของทุกฝ่ายได้ดียิ่งขึ้น ทั้งนี้ ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรงควรเป็นผู้มีบทบาทหลักในกระบวนการตัดสินใจ เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมและความยั่งยืนในการพัฒนาสถานศึกษา

3.3 ด้านการประเมินตัวเลือก มีแนวทางในการพัฒนา โดยควรเสนอให้ผู้บริหารสถานศึกษา ควรดำเนินการประเมินตัวเลือกอย่างรอบคอบและครอบคลุมทุกมิติ โดยต้องพิจารณาระดับของผลกระทบที่ปัญหานั้น รวมถึงข้อดี ข้อเสีย และความเหมาะสมของแต่ละทางเลือกตามบริบทของสถานศึกษา ทั้งนี้ การกำหนดรายละเอียดของทางเลือกควรมีลักษณะหลากหลายครอบคลุม และสามารถนำไปใช้ได้จริง โดยคำนึงถึงประสิทธิภาพในการแก้ปัญหา ความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น และความสอดคล้องกับระเบียบที่เกี่ยวข้อง

การประเมินตัวเลือกควรเปิดโอกาสให้บุคลากรที่เกี่ยวข้อง อาทิ ครู คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้เชี่ยวชาญ และผู้ทรงคุณวุฒิได้มีส่วนร่วมในกระบวนการ เพื่อเสริมสร้างความโปร่งใส ความแม่นยำในการตัดสินใจ และสะท้อนมุมมองจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างแท้จริง นอกจากนี้การเลือกแนวทางที่เหมาะสมควรอยู่บนพื้นฐานของความเห็นพ้องร่วมกันของทุกฝ่าย โดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน บุคลากร และการพัฒนาสถานศึกษาต่อไปในอนาคต

3.4 ด้านการตัดสินใจเลือกทางเลือก มีแนวทางในการพัฒนา โดยควรเสนอให้ผู้บริหารสถานศึกษา ควรดำเนินไปบนพื้นฐานของความถูกต้องตามระเบียบและมุ่งหวังประโยชน์สูงสุดแก่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง กระบวนการนี้จำเป็นต้องพิจารณาอย่างรอบด้าน โดยเปรียบเทียบข้อดีและข้อเสียของแต่ละทางเลือกอย่างละเอียด เพื่อเลือกแนวทางที่มีข้อเสียน้อยที่สุดและเหมาะสมที่สุดในทุกมิติ ทั้งด้านประสิทธิภาพ ความคุ้มค่า และความสอดคล้องกับบริบทขององค์กร นอกจากนี้ การตัดสินใจควรเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย ทั้งบุคลากรภายในองค์กรและผู้มีความเชี่ยวชาญ มีส่วนร่วมในการให้คำแนะนำและวิเคราะห์ข้อมูลอย่างรอบคอบ เพื่อสร้างความโปร่งใสและความยอมรับร่วมกันในแนวทางที่เลือกใช้ ส่งผลให้การแก้ไขปัญหาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

3.5 ด้านการนำการตัดสินใจไปใช้ มีแนวทางในการพัฒนา โดยควรเสนอให้ผู้บริหารสถานศึกษาที่ได้ตัดสินใจเลือกทางเลือกที่เหมาะสมในการแก้ไขปัญหาแล้ว ขั้นตอนการนำการตัดสินใจไปใช้ จำเป็นต้องดำเนินการอย่างรอบคอบและเป็นระบบ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดและลดผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น บุคลากรที่เกี่ยวข้องควรได้รับการประชุมชี้แจงและมอบหมายหน้าที่อย่างชัดเจน โดยมีการอธิบายเหตุผลของการตัดสินใจเพื่อสร้างความเข้าใจและความร่วมมือในองค์กร นอกจากนี้ การวางแผนอย่างเป็นขั้นตอน และการกำกับ ติดตามผลการดำเนินงาน ถือเป็นกลไกสำคัญในการประกันความสำเร็จของการดำเนินงาน ผู้รับผิดชอบควรได้รับการคัดเลือกโดยพิจารณาจากความเหมาะสม ความสามารถ และความตระหนักในประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน ตลอดจนต้องมีความแม่นยำในการดำเนินการให้ตรงประเด็นของปัญหาและคำนึงถึงความยั่งยืนของผลลัพธ์ในระยะยาว

3.6 ด้านการประเมินการตัดสินใจ มีแนวทางในการพัฒนา โดยควรเสนอให้ผู้บริหารสถานศึกษา ควรมีการชี้แจงแนวทางการดำเนินงานแก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องอย่างชัดเจน เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันและสามารถปฏิบัติงานได้อย่างสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการแก้ปัญหา นอกจากนี้ การนิเทศและติดตามผลเป็นขั้นตอนสำคัญในการประเมินประสิทธิภาพของแนวทางที่เลือกใช้ หากพบว่าผลลัพธ์ไม่ตรงตามเป้าหมาย ควรนำข้อมูลจากการประเมินมาใช้ในการทบทวนและปรับปรุงแนวทางใหม่ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

กระบวนการประเมินผลหลังการตัดสินใจช่วยให้สามารถพัฒนาการตัดสินใจในอนาคตให้มีความแม่นยำและตอบโจทย์ปัญหาได้ดียิ่งขึ้น อีกทั้งยังควรเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้แสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างการเรียนรู้ร่วมกัน และสร้างความร่วมมือภายในองค์กรอย่างยั่งยืน

สุดท้าย การวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาอย่างลึกซึ้งเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อป้องกันไม่ให้ปัญหาเดิมเกิดซ้ำ และเพื่อเสริมสร้างระบบการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะส่งผลให้การดำเนินงานในสถานศึกษาได้อย่างมีความต่อเนื่องและสามารถพัฒนาได้อย่างยั่งยืน

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยนี้ ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ได้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพการใช้กระบวนการตัดสินใจในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาศรีสะเกษเขต 4 พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้กระบวนการตัดสินใจในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$= 4.20, S.D.=0.42) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมาก 3 อันดับแรกโดยเรียงตามลำดับ คือ ด้านนิยามปัญหา ($\bar{x}$= 4.27, S.D.=0.30) ด้านตัดสินใจเลือกทางเลือก ($\bar{x}$= 4.25, S.D.=0.42) และด้านการนำการตัดสินใจไปใช้ ($\bar{x}$= 4.21, S.D.=0.41) ด้านที่ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการประเมินการตัดสินใจ ($\bar{x}$= 4.09, S.D.=0.42) ตามลำดับ

2. เพื่อเปรียบเทียบกระบวนการตัดสินใจในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาศรีสะเกษเขต 4 จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา พบว่า การเปรียบเทียบกระบวนการตัดสินใจในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 จำแนกตามตำแหน่ง และจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยภาพรวมพบว่า ไม่แตกต่างกัน จำแนกตามประสบการณ์ในการ

ทำงาน โดยภาพรวมพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 มีเพียงด้านเดียว คือ ด้านการนำการตัดสินใจไปใช้ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. เพื่อศึกษาแนวทางพัฒนากระบวนการตัดสินใจในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาศรีสะเกษเขต 4 พบว่า แนวทางการพัฒนากระบวนการตัดสินใจ การใช้กระบวนการตัดสินใจในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 มีรายละเอียด ดังนี้

3.1 ด้านการนิยามปัญหา (Identifying the Problem) แนวทางการพัฒนา ผู้บริหารควรคำนึงถึงสถานการณ์จริง ใช้กระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย และตั้งอยู่บนพื้นฐานของข้อมูลเชิงประจักษ์และความเป็นธรรม ซึ่งจะนำไปสู่การตัดสินใจที่เหมาะสมและการพัฒนาสถานศึกษาอย่างยั่งยืน

3.2 ด้านการขยายตัวเลือก (Generating Alternatives) ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรร่วมระดมความคิดผ่านกระบวนการ PLC โดยคัดเลือกผู้เข้าร่วมตามความเชี่ยวชาญและความเกี่ยวข้อง วางแผนดำเนินงาน ติดตามผล และปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง การขยายตัวเลือกควรอิงการวิเคราะห์ปัญหาอย่างเป็นระบบ รับฟังทุกภาคส่วน เพื่อให้ได้แนวทางพัฒนาสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

3.3 ด้านการประเมินตัวเลือก (Evaluating Alternatives) แนวทางการพัฒนา ผู้บริหารควรประเมินทางเลือกอย่างรอบคอบ ครอบคลุมทุกมิติ และเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา โดยพิจารณาข้อดี ข้อเสีย ผลกระทบ และความเสี่ยงอย่างเป็นระบบ เปิดโอกาสให้ครู คณะกรรมการ และผู้เชี่ยวชาญร่วมประเมิน เพื่อความโปร่งใสและแม่นยำ ทั้งนี้ควรยึดหลักฉันทามติและมุ่งประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนและบุคลากร

3.4 ด้านการตัดสินใจเลือกทางเลือก (Choosing an Alternatives) ผู้บริหารควรตัดสินใจโดยยึดหลักความถูกต้อง โปร่งใส และมุ่งประโยชน์สูงสุดต่อทุกฝ่าย พิจารณาทางเลือกอย่างรอบด้าน เปรียบเทียบข้อดีข้อเสีย เพื่อเลือกแนวทางที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา พร้อมเปิดโอกาสให้บุคลากรและผู้เชี่ยวชาญร่วมให้คำแนะนำ เพื่อสร้างความยอมรับและผลลัพธ์ที่ยั่งยืน

3.5 ด้านการนำการตัดสินใจไปใช้ (Implementing The Decision) แนวทางการพัฒนา ผู้บริหารควรดำเนินการตามขั้นตอนอย่างเป็นระบบ ชัดเจน และรอบคอบ เพื่อให้การตัดสินใจเกิดประสิทธิภาพสูงสุด ควรชี้แจง มอบหมายหน้าที่ และสร้างความเข้าใจร่วมกันในองค์กร พร้อมกำกับ ติดตาม และประเมินผลอย่างต่อเนื่อง โดยคัดเลือกผู้รับผิดชอบที่มีความสามารถและมุ่งประโยชน์ส่วนรวม เพื่อให้การแก้ปัญหาสำเร็จตามเป้าหมาย

3.6 ด้านการประเมินการตัดสินใจ (Evaluating The Decision) แนวทางการพัฒนา ผู้บริหารควรชี้แจงแนวทางการดำเนินงานอย่างชัดเจน เพื่อให้บุคลากรเข้าใจและปฏิบัติงานสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ควรนิเทศและติดตามผลอย่างต่อเนื่อง พร้อมนำข้อมูลมาปรับปรุงแนวทางเมื่อผลไม่เป็นตามเป้าหมาย เปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมและแสดงความคิดเห็น เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันและพัฒนาการตัดสินใจให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

การอภิปรายผล

การวิจัยนี้ ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. แนวทางการพัฒนากระบวนการตัดสินใจในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 พบว่า โดยภาพรวม รายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมาก 3 อันดับแรกโดยเรียงตามลำดับ คือ ด้านนิยามปัญหา ด้านตัดสินใจเลือกทางเลือก และด้านการนำการตัดสินใจไปใช้ ด้านที่ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการประเมินการตัดสินใจ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับสฤษดิ์พงษ์ ลิมปิษเฐียร (2563, น.44) ได้ศึกษาพฤติกรรมการตัดสินใจโดยกลุ่มในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดชุมพรสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 พบว่า พฤติกรรมการตัดสินใจโดยกลุ่มในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบเรื่องกระบวนการตัดสินใจในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา ดังนี้

2.1 การเปรียบเทียบ แนวทางการพัฒนากระบวนการตัดสินใจในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 จำแนกตามตำแหน่งในการปฏิบัติงาน พบว่า โดยภาพรวมรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย สาเหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษาในเขตพื้นที่ ได้เข้าร่วมการอบรมและพัฒนาและได้รับนโยบายที่มีทิศทางเดียวกัน จึงทำให้การตัดสินใจจึงเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับนฤมล ศรีงามผ่อง และนุชนรา รัตนศิระประภา (2562, น.514-515) ได้ศึกษาพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้อำนวยการโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร พบว่า 1) พฤติกรรมการตัดสินใจของผู้อำนวยการโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร ภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อพฤติกรรมตัดสินใจของผู้อำนวยการโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร เมื่อจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ในสถานศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน ขนาดโรงเรียน และอำเภอ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

2.2 การเปรียบเทียบแนวทางการพัฒนากระบวนการตัดสินใจในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า โดยภาพรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และเมื่อพิจารณาในแต่ละด้านก็พบว่าทุกด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เช่นกัน ซึ่งผลการวิจัยนี้ เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ประสบการณ์ในการทำงานทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อความสามารถใช้กระบวนการยิ่งผู้บริหารสถานศึกษามีประสบการณ์ทำงานมากเพียงใดยิ่งทำให้การใช้กระบวนการตัดสินใจได้อย่างเป็นระบบยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องแนวคิดของ Mintzberg, H. (1973) ที่กล่าวว่า การตัดสินใจของผู้บริหารไม่ได้อาศัยเพียงข้อมูลเชิงตรรกะหรือแบบแผนเท่านั้น แต่ยังต้องอาศัยประสบการณ์และการเรียนรู้จากสถานการณ์จริง เพื่อพัฒนาสัญชาตญาณและความสามารถในการตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับสฤษดิ์พงษ์ ลิมปิษเฐียร (2563, น.63-64) ได้ศึกษาพฤติกรรมการตัดสินใจโดยกลุ่มในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดชุมพรสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีพฤติกรรมการตัดสินใจโดยกลุ่มในการบริหารงาน ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

โดยผู้บริหารที่มีประสบการณ์มากกว่า 20 ปี มีพฤติกรรมการตัดสินใจโดยกลุ่มในการบริหารงานสูงกว่าผู้บริหารที่มีประสบการณ์ 1-5 ปี และผู้บริหารที่มี ประสบการณ์ 16-20 ปี

2.3 การเปรียบเทียบ แนวทางการพัฒนากระบวนการตัดสินใจในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยภาพรวมพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาที่มีขนาดของสถานศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อกระบวนการตัดสินใจในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 ไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามไปตามสมมติฐานของงานวิจัยที่ตั้งไว้ ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ขนาดของสถานศึกษาไม่ใช่ปัจจัยสำคัญ ที่มีผลต่อแนวทางการตัดสินใจของผู้บริหาร เนื่องจากทุกโรงเรียนดำเนินงานภายใต้ กรอบการบริหารแบบรวมศูนย์และมาตรฐานเดียวกันจากต้นสังกัด อีกทั้งระบบการพัฒนาวิชาชีพ เช่น การอบรมและการประเมินผล ยังส่งเสริมให้ผู้บริหารทุกระดับมีแนวทางการตัดสินใจ ซึ่งสอดคล้องกับนฤมล ศรีงามผ่อง และนุชนรา รัตนศิระประภา (2562, น.514-515) ได้ศึกษาพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้อำนวยการโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร พบว่า 1) พฤติกรรมการตัดสินใจของผู้อำนวยการโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร ภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อพฤติกรรมตัดสินใจของผู้อำนวยการโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร เมื่อจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ในสถานศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน ขนาดโรงเรียน และอำเภอ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

3. เนื้อหาจากผู้ตอบแบบสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนากระบวนการตัดสินใจในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 ผู้วิจัยได้สรุปประเด็นสำคัญ ดังนี้

3.1 นิยามปัญหา ผู้บริหารควรพิจารณาสถานการณ์จริง ใช้กระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ มีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย และอิงข้อมูลเชิงประจักษ์ เพื่อการตัดสินใจที่เหมาะสมและยั่งยืน

3.2 ขยายตัวเลือก เปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมผ่าน PLC เพื่อระดมความคิดเห็น วิเคราะห์ปัญหาอย่างรอบด้าน และกำหนดแผนดำเนินงานที่ชัดเจนและยืดหยุ่น

3.3 ประเมินตัวเลือก ประเมินข้อดี ข้อเสีย ความเสี่ยง และผลกระทบของแต่ละทางเลือกอย่างรอบคอบ เปิดให้ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม เพื่อความโปร่งใสและแม่นยำ

3.4 ตัดสินใจเลือกทางเลือก พิจารณาทางเลือกอย่างรอบด้าน ยึดหลักกฎหมายและประโยชน์ส่วนรวม เปิดให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียร่วมวิเคราะห์ เพื่อสร้างความยอมรับร่วมกัน

3.5 นำการตัดสินใจไปใช้ วางแผนและดำเนินงานอย่างเป็นระบบ ชี้แจงหน้าที่แก่บุคลากรอย่างชัดเจน ติดตามและประเมินผลต่อเนื่อง เพื่อให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

3.6 ประเมินการตัดสินใจ ประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ เปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องร่วมแสดงความคิดเห็น ปรับปรุงแนวทางตามข้อมูลจริง และวิเคราะห์ปัญหาเชิงลึก เพื่อป้องกันการเกิดซ้ำและยกระดับคุณภาพการตัดสินใจในอนาคต.

ข้อค้นพบ หรือองค์ความรู้ใหม่

ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า ขนาดของสถานศึกษาไม่ได้เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อแนวทางการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษา เนื่องจากการดำเนินงานของทุกโรงเรียนอยู่ภายใต้กรอบการบริหารแบบรวมศูนย์และมาตรฐานเดียวกันจากต้นสังกัด อีกทั้งผู้บริหารทุกระดับยังได้รับการพัฒนาวิชาชีพในแนวทางที่คล้ายคลึงกัน ทำให้กระบวนการตัดสินใจมีลักษณะเป็นระบบและใกล้เคียงกันในทุกขนาดสถานศึกษา นอกจากนี้ งานวิจัยยังได้สร้างองค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับ แนวทางการพัฒนากระบวนการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษาเชิงระบบและมีส่วนร่วม ซึ่งประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่ การนิยามปัญหา การขยายตัวเลือก การประเมินตัวเลือก การตัดสินใจเลือกทางเลือก การนำการตัดสินใจไปใช้ และการประเมินการตัดสินใจ โดยแต่ละด้านมีแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจน เน้นการใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์ ความโปร่งใส การมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย และการคิดอย่างเป็นระบบ อันเป็นแนวทางใหม่ที่สามารถนำไปใช้พัฒนาศักยภาพผู้บริหารสถานศึกษาในเขตพื้นที่อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรมีการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้วัดผลก่อนและหลังการตัดสินใจ เช่น แบบสอบถาม แบบประเมินผล หรือดัชนีชี้วัดความสำเร็จ เพื่อให้สามารถประเมินความเหมาะสมของแนวทางที่ใช้และนำไปปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้นในอนาคต

1.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรปรับปรุงกระบวนการสื่อสารภายในองค์กรให้ชัดเจน ครอบคลุม และเข้าใจง่าย เพื่อให้บุคลากรทุกระดับเข้าใจแนวทางและเหตุผลในการตัดสินใจ ตลอดจนสร้างความเชื่อมั่นและความยอมรับร่วมกัน

1.3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรมีการจัดอบรมหรือศึกษาดูงานในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการและการตัดสินใจ เพื่อเปิดโลกทัศน์ให้กับผู้บริหารและบุคลากร ตลอดจนได้รับแนวคิดใหม่ ๆ ที่สามารถนำมาปรับใช้กับบริบทของสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสม

1.4 ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดทำระบบการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลทรัพยากรต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน เช่น บุคลากร งบประมาณ อุปกรณ์ และการสนับสนุนจากหน่วยงานท้องถิ่น เพื่อประกอบการตัดสินใจและบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษา แนวการพัฒนาเครื่องมือวัดผลเพื่อประเมินประสิทธิภาพการตัดสินใจในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา

2.2 ควรศึกษา กระบวนการสื่อสารภายในองค์กรเพื่อเสริมสร้างความร่วมมือและความเข้าใจในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา

2.3 ควรศึกษา ผลกระทบของกิจกรรมศึกษาดูงานและอบรมต่อทักษะการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษาของผู้บริหาร

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2564). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2579 (ฉบับปรับปรุง)*. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.

นฤมล ศรีงามผ่อง และนุชนรา รัตนศิระประภา. (2562). *พฤติกรรมการตัดสินใจของผู้อำนวยการโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร.* (วิทยานิพนธ์). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

บุญชม ศรีสะอาด และคณะ. (2558). *พื้นฐานการวิจัยการศึกษา.* (พิมพ์ครั้งที่ 7). กาฬสินธุ์: ตักสิลาการพิมพ์.

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2543). *การวัดด้านจิตพิสัย.* กรุงเทพฯ: สุวีริยาสานส์น.

วิจิตร ศรีสอ้าน และคณะ. (2523). *หลักและระบบบริหารการศึกษา*. (วิทยานิพนธ์). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ศักดิ์นรินทร์ ดินรัมย์. (2564). *แนวทางการตัดสินใจทางการบริหารตามหลักอคติ 4 ของผู้บริหาสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปทุมธานี เขต 2.* (วิทยานิพนธ์). อยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

สฤษดิ์พงษ์ ลิมปิษเฐียร.(2563). *พฤติกรรมการตัดสินใจโดยกลุ่มในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดชุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11.* (วิทยานิพนธ์). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

Krejcie, R. V. and Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement, 30(*3), 607-610.

Mintzberg, H. (1973). *The nature of managerial work.* New York: Harper and Row.

Robbins, S. P. and Coulter, M. (2020). *Management*. (14th ed.). Harlow, England: Pearson Education.

Simon, H. A. (1997). *Administrative behavior: A study of decision-making processes in administrative Organizations*. (4th ed.). New York, NY: Free Press.